

Bá»• Tá»t cá»• truyá»n IÁ Ái ngÆ°á»£c vá»i thá»t giá»i

Á»ng gÁ»p cá»sa VÁ»nh ThÁ»ng
22/02/2017

Bí T»t cũ truyÁ»n là i ng°ác vÙi th» giÙi

* V)nh Thông

Trong các n m qua, Á xuýt gÙp T»t Nguyên án vào T»t

D»ng IẾch và ón T»t theo LẾch d»ng c»a GS Võ Tòng Xuân ã nh-n °ác r»t nhiÁu
sñ quan tâm c»a d° lu-n. NhiÁu ý ki»n c»ng hÙ quan iÁm này, th-m chí có ý ki»n
còn cho r»ng nên bí h»n T»t Nguyên án. Tuy nhiên, d°Ùi góc nhìn v n hóa, Ûc
gi£ V)nh Thông cho r»ng, bí T»t cũ truyÁ»n mÙi th»c sñ là i ng°ác vÙi th» giÙi.
Chúng tôi xin ng nguyên v n quan iÁm c»a tác gi£ V)nh Thông:

Á

T»t Nguyên án là nét v n hóa -c tr»ng c»a ViÇt Nam và Á òng,
mang tính thiêng liêng và n sâu vào tâm th»c cÙng Óng hàng ngàn n m. HiÇn nay
nhiÁu ng°Ýi ViÇt Nam

Á nghỄ chuyÁ»n ón T»t theo Âm IẾch sang D»ng IẾch Á hÙi nh-p vÙi th» giÙi.
Tuy nhiên, iÁu ó có th»c sñ là hÙi nh-p, hay chính chúng ta ang i ng°ác vÙi
th» giÙi?

T»t Nguyên án là

nét v n hóa -c tr»ng c»a ViÇt Nam.

V n hóa

là sñ a d»ng và khác biÇt

NhiÁu

ng°Ýi ngh), ón T»t Âm IẾch trong khi th» giÙi ón T»t D»ng IẾch là i ng°ác vÙi
th» giÙi. Nh»ng bài vi»t này chúng tôi cho r»ng, bí T»t cũ truyÁ»n mÙi th»c sñ
là i ng°ác vÙi th» giÙi, vì sao? Vì nh»ng ng°Ýi cũ xúy bí T»t, dùng góc nhìn
kinh t» Á phân tích, d°Ýng nh° hí quên r»ng T»t là mÙt s£n ph©m v n hóa. Hãy
thí phân tích nó d°Ùi góc nhìn v n hóa!

MÙt Ęnh

ng) a vÁ v n hóa khá phỔ bi»n là Ęnh ng) a c»a F. Mayor (Cñu TÕng Giám Ęc
UNESCO): V n hoá bao gỒm t»t c£ nh»ng gì làm cho dân tÙc này khác vÙi dân tÙc
khác, t» nh»ng s£n ph©m tinh vi hiÇn ÿi nh»t cho ÿn tín ng°áng, phong t»c t-p
quán, IÑi sÑng và lao Ûng .

VÁ m-t

khoa híc, d) nhiên còn nhiÁu cách Ęnh ng) a khác nhau vÁ v n hóa. Song, quan
iÁm v n hóa là sñ a d»ng và khác biÇt c; b£n °ác th»a nh-n trên toàn th»
giÙi. T» Liên HiÇp QuÑc, UNESCO, ÿn các quÑc gia, các tÕ ch»c& Áu l»y quan iÁm
này làm c; sß cho các v»n Á v n hóa.

Do th»a

nh-n quan iÁm ó, nên không dân tÙc nào có nhu c»u xóa bí sñ khác biÇt. Có l½,
ng) ÿi tr» ng°Ýi ViÇt Nam.

D°Ýng nh° chẾ có ng°Ýi ViÇt Nam

là dân tÙc duy nh»t trên th» giÙi muÑn bí T»t cũ truyÁ»n Á ón T»t theo ph»ng
Tây. Óng ng) a chúng ta muÑn xóa bí iÁu mà th» giÙi theo uÕi: sñ khác biÇt
và a d»ng. Chúng ta ang i ng°ác vÙi th» giÙi!

Không

thÁ ánh Óng r»ng bí T»t thì »t n°Ùc s½ phát triÁ»n. Trung QuÑc, Hàn QuÑc
không bí T»t Nguyên án mà »t n°Ùc v«n phát triÁ»n. Singapore

và Malaysia

mxi n m có 4 l»n m»ng n m mÙi, do có nhiÁu tÙc ng°Ýi vÙi v n hóa khác nhau, hí
v«n phát triÁ»n. Cambodia,

Lào, Thái Lan ón T»t theo Ph-t IẾch vào tháng 4, hí v«n hài lòng. Và òng £o
h»n c£ là các quÑc gia theo HÓi giáo, ón T»t Roya vào tháng 10 HÓi IẾch, hí Şy
tñ hào.

Không

thÁ so sánh vÙi Nh-t B£n

NhiÁu

ng°Ýi ã phân tích vÁ viÇc Nh-t B£n bĩ Tçt cÕ truyÁn. Bài viçt này chúng tôi chÉ xin óng góp thêm mùt chi tiçt vÁ thÝi jì.

ThÝi

Minh TrË, Nh-t B£n quyçt tâm bĩ v n hóa ci Á çn vÙi v n minh ph°ing Tây, vÙi quan iÁm thoát Á lu-n , cho r±ng v n hóa Á òng lçc h-u, còn ph°ing Tây hiÇn jì. Cùng thÝi iÁm ó, cuÑi thç k÷ XIX cing là giai ojn thËnh hành quan iÁm vË châu Âu . MÙt sÑ nhà nghiên céu (ch°ng hçn Tylor, Morgan) cho r±ng v n minh châu Âu là trung tâm và chu©n mñc Á mli dân tÙc ph¶n ¶u phát triÁn.

Quan iÁm

này sÙm bË phê phán và phê phán çn t-n ngày nay, nh°ng không phËi nó không Á lçc ãnh h°ßng. ãnh h°ßng Ñu tiên là các ç quÑc thñc dân lã dĩ dĩng Á i khai hóa các dân tÙc man dã . MÙt ãnh h°ßng khác là khiçn các quÑc gia kém phát triÁn c£m th¶y tñ ti vÁ v n hóa cça mình. Nh-t B£n là mùt tr°Ýng hãp nh° thç.

Ng°Ýi

Nh-t vÙi m-c c£m vÁ mùt ¶t n°Ùc nghèo nàn, không tránh khli viÇc Á cao quan iÁm vË châu Âu . Theo ào Trinh Nh¶t, hí say mê ph°ing Tây çn ù không sót cái hay nào cça Tây ph°ing mà Nh-t không bĩ ch°Ùc . Hĩ áp dĩng mô hình ph°ing Tây mùt cách quá máy móc, chính hí phç nh-n sñ khác biÇt và a dĩng cça v n hóa.

Công sé

Nh-t B£n Hideo Suzuki tr£ Ýi phĩng v¶n trên báo Lao ùng r±ng: Theo D°ing IËch, ngày 1/1 h±ng n m s½ bĩ Ñu mùa xuân, nh°ng trên thñc tç, thÝi tiçt tç Nh-t vô cùng lçnh giá trong tháng 1. Vì v-y, r¶t khó cho mli ng°Ýi c£m nh-n mùt mùa xuân mÙi ang vÁ. Còn nçu theo âm IËch cÕ truyÁn, mùa xuân s½ úng h'n hçn, vì ngày Ñu cça mùa xuân th°Ýng rç vào tháng 2. Khi ó, hoa m-n ã nß kh'p nçì và kho£ng 1 tháng sau (tháng 3 D°ing IËch), s'c xuân s½ tràn ng-p tç Nh-t B£n vÙi hoa anh ào nß .

ViÇt Nam

ang gi«m lên vçt xe Õ

Nh° ã

nói ß ph¶n Ñu, quan iÁm vÁ v n hóa cça thç giÙi thç k÷ XXI là tôn trĩng sñ khác biÇt và a dĩng, không có v n hóa cao hay th¶p, không có v n hóa nào là mô hình chu©n Á Ënh h°Ùng cho các truyÁn thÑng khác.

V-y mà

ng°Ýi ViÇt Nam sÑng trong thç k÷ XXI nh°ng không áp dĩng quan iÁm cça thç k÷ XXI giÑng thç giÙi, mà quay vÁ thç k÷ XIX gi«m lên vçt xe Õ vË châu Âu mà thç giÙi ã lên án suÑt mùt thç k÷ rái. Chúng ta ang hÙi nh-p hay ang i ng°ác vÙi thç giÙi?

Khai bút ngày xuân

mÙt phong tác 'p trong dËp Tçt cÕ truyÁn.

Tçì sao

ng°Ýi ph°ing Tây có thÁ nghÉ kho£ng mùt tu¶n tē Giáng sinh çn Ñu n m D°ing IËch mà chúng ta không thÁ nghÉ bËy ngày Tçt Âm IËch, lç òi phËi phãc tùng theo hí. Nçu òác hí, có l½ ng°Ýi ph°ing Tây cing không muÑn ViÇt Nam bĩ Tçt cõ truyÁn, vì tē nhĩ hí ã òác giáo dĩc tôn trĩng sñ khác biÇt. Chúng ta thì không. Chúng ta chÉ biçt vĩng ngoçì và phãc tùng v n hóa cça dân tÙc khác.

D)

nhiên, v n hóa không b¶t biçn mà thay Õi phù hãp vÙi thÝi jì, môi tr°Ýng, con ng°Ýi& Song, mli thay Õi Áu có quy lu-t. -c tr°ng quan trĩng cça v n hóa là giá trË, mùt biÁu t°ång v n hóa chÉ m¶t i khi không còn ç giá trË Á áp éng nhu cÑu cça chç thÁ v n hóa. Không thÁ bĩ v n hóa phãc tùng kinh tç, nh° thç là ang sa vào quyçt Ënh lu-n kinh tç .

Kçt

thúc bài viçt này, chúng tôi xin trích d«n mảc tiêu trong Th-p k÷ QuÑc tç phát triÁn v n hóa (1988 1997) cça Liên HiÇp QuÑc: Không phát triÁn kinh tç jn thu¶n, mùt chiÁu, b¶t ch¶p ¶t c£, và cång không hy sinh v n hóa Á Õi l¶y phát triÁn kinh tç .

Theo VTC News